

Directoraat-generaal Natuur
en Visserij

Aan de Staatssecretaris van Landbouw, Visserij, Voedselzekerheid en Natuur

Auteur

[Redacted signature block]

TER BESLISSING

Datum

28 november 2025

Kenmerk

DGNV / 102734326

nota
TER BESLISSING

Noordzeeakkoord 1.2% bodembescherming

Kopie aan

[Redacted list of recipients]

Bijlage(n)

Parafenroute

[Redacted]	[Redacted]	[Redacted]
[Redacted]	[Redacted]	[Redacted]
[Redacted]	[Redacted]	[Redacted]
[Redacted]	[Redacted]	[Redacted]
[Redacted]	[Redacted]	[Redacted]

Aanleiding

In het Noordzeeakkoord (NZA) is afgesproken om in 2030 15% van de Nederlandse Noordzee te vrijwaren van bodemvisserij in ecologisch waardevolle gebieden. Voor 13,8% is in het NZA afgesproken waar deze bodembescherming plaatsvindt, voor 1,2% nog niet. Recent heeft u besloten waar u de resterende 1,2% bodembescherming wilt realiseren. Met uw brief informeert u de Kamer over uw voorgenomen besluit en over het vervolg.

Geadviseerd besluit

- U wordt geadviseerd kennis te nemen van de inhoud van de brief en deze in afstemming met de minister van Infrastructuur en Waterstaat (M IenW) naar de Tweede Kamer te sturen en met het Noordzeeoverleg (NZO) te delen.
- U wordt geadviseerd de brief niet te versturen voor de stemming woensdag 4 februari over de motie van PvdA-Groenlinks waarin de regering wordt verzocht om het besluit over de invulling van 1,2% over te laten aan het nieuwe kabinet.

Kernpunten

- U wordt nu gevraagd om uw voorgenomen besluit voor de beoogde gebieden van de 1,2% gebiedsbescherming conform NZA-afpraak 4.38, te melden aan de Tweede Kamer. Zo geeft u uitvoering aan deze NZA-afpraak, komt u uw afspraken met NZO-stakeholders na, en geeft u ook invulling aan de wettelijke verplichtingen vanuit de Vogel- en

Habitatrichtlijn (VHR), de Kaderrichtlijn Mariene Strategie (KRM) en de Natuurherstelverordening (NHV).

- Op 1 oktober jl. heeft u, na drie jaar aan dialoog, de conclusies van het NZO over de invulling van de resterende 1,2% bodembescherming ontvangen. De conclusies van het NZO zijn om 0,8% in Natura2000 (N2000)-gebied Doggersbank te sluiten voor bodemvisserij en 0,4% in het kader van Natuurcompensatie Voordelta (NCV) mee te nemen. Op 17 oktober jl. ontving u de bijbehorende kaartbeelden van dit voorstel.
- De conclusies van het NZO worden gedragen door de mijnbouwsector, energiesector, scheepvaartsector, natuurorganisaties en het Rijk, maar niet door de visserijsector. Er is dus geen consensus binnen het NZO bereikt.
- De visserijsector heeft u op 29 september jl. een memo gestuurd waarin zij hun eigen voorstel aan u voorleggen. De visserijsector geeft aan een voorkeur te hebben voor 0,4% Doggersbank (lieft een driehoek gelegen buiten de Doggersbank), 0,4% NCV, en 0,4% hun eigen ingebrachte gebied grenzend aan KRM-gebied Friese Front. Dit gebied is nu nog niet beschermd onder de KRM of HR. Dit voorstel hebben zij ook met het NZO gedeeld, tijdens het NZO van 24 september 2025 waarin de conclusies van de onderhandeling op 17 september werden afgehecht. Het NZO heeft dit voorstel echter niet behandeld, omdat er onvoldoende steun onder de NZO leden was om de discussie/gesprek te heropenen.
- Het visserijvoorstel is dus om procesmatige redenen niet meer in behandeling genomen.
- Gezien bovengenoemde feit dat er geen consensus is bereikt in het NZO en de bodembeschermde maatregelen de visserijsector hard raakt heeft u besloten de conclusies van het NZO niet volledig over te nemen en rekening te houden met het niet door het NZO behandelde voorstel van de visserijsector.
- U kiest daarom voor het sluiten van een deel van de Doggersbank (0,5% van de Nederlandse Noordzee), het meenemen van de te sluiten gebieden onder NCV (0,4%) en het sluiten van een nieuw gebied grenzend aan KRM-gebied Friese Front (0,3%, ingebracht in de NZO dialoog door de visserijsector).
- U bent gewezen op het volgende risico bij deze variant: uw besluit doet minder recht aan het NZO en het proces dat de afgelopen drie jaar is doorlopen. Dit zal mogelijk tot spanningen binnen het NZO leiden.
- Ook hebben we u gewezen op het volgende:
 - Nu besluiten over bodembescherming betekent dat de NZA-deadline van 2030 nog realistisch is (i.v.m. de minimale doorlooptijd van vier jaar via het gemeenschappelijk visserijbeleid). Ook wordt de benodigde bescherming en het herstel van de Noordzee natuur niet uitgesteld en voorkomt u onbegrip bij stakeholders die hard aan de uitvoering van de afspraak hebben gewerkt en een besluit verwachten. Anderzijds kunnen toekomstige vraagstukken over natuur en visserij, bij

besluit nu, niet meer worden meegenomen voor de invulling
binnen de 15%.

Kenmerk
DGNV / 102734326

Toelichting

Alternatieven die voorlagen bij uw voorgenomen besluit

- Op uw verzoek zijn alternatieve scenario's verkend voor de 1,2% bodembescherming (naast het opvolgen van de NZO conclusies). Daarbij zijn de alternatieven beoordeeld in hoeverre deze recht doen aan de wensen vanuit het NZO en tegemoet komen aan de wensen vanuit de visserijsector, maar ook rekening houdt met het beschermen van gebieden die ecologisch waardevol zijn.
- Hierbij heeft u het volgende in acht genomen:
 - Bescherming van 0,6% Doggersbank, 0,2% gebied grenzend aan KRM-gebied Friese Front, en het meenemen van de te beschermen gebieden onder NCV (0,4%). Dit scenario ligt dicht bij het voorstel van de visserijsector én van het NZO, het is uitvoerbaar en ecologisch robuust. U komt de visserijsector tegemoet en voert motie Flach uit doordat het te sluiten gebied binnen NCV mee wordt geteld en er een kleiner gebied op de Doggersbank wordt meegenomen (0,6% i.p.v. 0,8%). U vult een wens van de natuurorganisaties in door een deel van de Doggersbank te sluiten. Daarnaast kunnen mogelijk nieuwe sluitingen in de toekomst voorkomen worden door nu de bodem te beschermen en positief bij te dragen aan het doelbereik.
 - Bescherming van 0,4% Doggersbank, 0,2% gebied grenzend aan KRM-gebied Friese Front, het meenemen van de te beschermen gebieden onder NCV (0,4%), en 0,2% vult u met toekomstige zoneringen. Met dit alternatief komt u tegemoet aan de zorgen van de visserijsector en voert u motie Flach uit door de NCV gebieden mee te nemen (0,4%), een kleiner areaal op Doggersbank te sluiten (0,4% i.p.v. 0,8%), 0,2% van het door de visserijsector ingebrachte gebied mee te nemen, én 0,2% in te vullen met toekomstige zoneringen. U vult een wens van de natuurorganisaties in door alsnog een deel van de Doggersbank te sluiten.

Proces en overwegingen bij het voorgenomen besluit

- Op 6 november jl. is de adviesnota (met bovenstaande alternatieven) met u besproken waarin u bent geadviseerd de NZO conclusies over te nemen. U heeft aangegeven te willen afwijken van de NZO conclusies omdat door het verlopen proces er geen consensus is bereikt en u vindt dat er daarin te weinig rekening wordt gehouden met de belangen van de visserijsector. U betreurt specifiek dat het verzoek van visserijsector op 24 september om nog een keer in de discussie te gaan niet is gehonoreerd. Daarom heeft u na ontvangen NZO brief (bijlage 2) voorlopig voor 0,4% NCV,

0,4% Doggersbank en 0,4% nieuw gebied grenzend aan KRM-gebied Friese Front gekozen.

- Op uw verzoek is er een extra check gedaan naar de overlap tussen het nieuwe gebied grenzend aan KRM-gebied Friese Front en de reserveringszone voor zandwinning, vanuit de gedachte dat er mogelijk meer oppervlakte van het nieuwe gebied grenzend aan KRM-gebied Friese Front kan worden meegenomen onder de 1,2% bodembescherming.
- Vervolgens heeft u hierover op 19 november gesproken met M IenW. Hieruit is geconcludeerd dat M IenW de reserveringszone voor zandwinning niet kan aanpassen, omdat de gehele zone benut moet kunnen worden voor toekomstige zandwinning ten behoeve van kustverdediging (en dat deze zone al krap is om te kunnen blijven voldoen aan de vraag). Ook wordt geconcludeerd dat zonder overlap er maximaal 0,3% van nieuwe gebied grenzend aan KRM-gebied Friese Front kan worden meegenomen voor de invulling van de 1,2% bodembescherming.
- De uitbreiding van de reserveringszone voor zandwinning overlapt met het vierkant aan het zuidelijk deel van het huidige gebied Friese Front dat onder de KRM beschermd wordt en sinds 2023 gesloten is voor bodemvisserij. Zandwinning en bodembescherming gaan niet samen. Daarom wordt in het kader van de voorbereiding van het KRM-programma van maatregelen (Mariene Strategie deel 3 2028-2033) overwogen om binnen gebieden waar op basis van de KRM instandhoudingsmaatregelen voor de bodem genomen zijn (in de vorm van visserijbeperkingen), ook geen zandwinning toe te staan.
- Op 24 november jl. zijn de vervolgstappen met u besproken. Naar aanleiding hiervan heeft u besloten dat er een Kamerbrief in afstemming met M IenW moet komen.
- Gedurende dit proces hebben IenW en KGG ambtelijk laten weten dat zij voorkeur hebben voor het overnemen van de NZO conclusies. Zij geven aan dat er grote besluiten te nemen zijn op de Noordzee in de nabije toekomst en dat deze conclusies van het consensusgerichte overleg van het NZO een belangrijke basis daarvoor leggen, zowel inhoudelijk als procesmatig. Nu afwijken van deze conclusies ten behoeve van één belang vormt een risico voor toekomstige consensusvorming. Tegelijkertijd erkennen zij ook dat de natuur- en visserijverantwoordelijkheid (waar dit besluit over gaat) bij de staatssecretaris van LNV ligt en dat met de NZO-conclusies de visserijsector wordt geraakt.